

Datum: 19 februari 2025

Aan: het presidium (17 maart 2025)

Van: R. de Jonge, griffie

Onderwerp: Evaluatie helderberaad in 2025

Het presidium wordt voorgesteld:

- 1. een werkgroep ‘Evaluatie helderberaad 2025 in te stellen, bestaande uit zes raadsleden;**
- 2. de onder 1. genoemde werkgroep op te dragen de werkwijze van raad en commissies in 2025 vóór 1 november 2025 te evalueren;**
- 3. in de evaluatie breed gedragen aanbevelingen en suggesties op te nemen voor het overdrachtsdocument voor de bestuursperiode 2026-2030.**

TOELICHTING

Evaluatie 2021

De werkwijze van de raad en commissies is in 2021 in brede zin geëvalueerd en in september 2021¹ behandeld in de raad (zie bijlage). De aanbevelingen zijn toen gebundeld in zes thema's: bestuurlijke termijncalender, inspraak en participatie, commissies, debatvoering, werkconferenties en korte termijn aanpassingen bij commissievergaderingen. De vraag is nu of aan de aanbevelingen voldoende gevolg is gegeven in deze bestuursperiode en welke aspecten nog om extra aandacht vragen.

Vragen die daarbij onder meer aan de orde zijn:

- Is het wenselijk het huidige vergaderstelsel (met drie commissies) en de huidige vergadercyclus (week 1 commissie – week 2 beeldvormende avond – week 3 raad) te continueren?
- Hebben raadsleden voldoende mogelijkheden om onderwerpen bespreekbaar te maken en worden deze ook gebruikt?
- Is er voldoende ruimte voor debat met collegeleden en andere fracties?
- Werkt de bestuurlijke termijncalender naar tevredenheid en heeft de raad voldoende invloed op de agendering?
- Zijn de mogelijkheden voor inspraak en participatie naar wens?

Daarnaast zijn er twee ontwikkelingen die recentelijk onderwerp van gesprek zijn geweest in het presidium, namelijk de invulling van de beeldvormende avonden en het eventueel opzetten van een raadscafé zoals dat bij de gemeenten Hollands Kroon en Schagen het geval is. Deze specifieke onderwerpen dienen te worden betrokken bij de evaluatie.

Beeldvormende avonden.

In de huidige bestuursperiode is gestart met beeldvormende avonden binnen de bestaande vergaderstructuur. Op deze avonden worden raads- en commissieleden bijgepraat en geïnformeerd door de ambtelijke organisatie en/of externe partners over diverse onderwerpen die op de politieke agenda staan of komen. De indeling van de beeldvormende avonden verloopt via de agendacommissie. De beeldvormende bijeenkomsten worden live uitgezonden via de website van de gemeenteraad en kunnen ook achteraf worden nagekeken.

Ons bereiken geluiden dat de raads- en commissieleden over het algemeen tevreden zijn met de opzet van deze avonden. Maar we hebben ook kritische kanttekeningen gehoord:

- er wordt onvoldoende geschakeld tussen de presentaties en de woordvoerders, waardoor het voor live kijkers en achteraf kijkers moeilijk te volgen is;
- gelet op het strakke tijdschema is er beperkte mogelijkheid voor het stellen van vragen;
- soms veel onderwerpen op één avond.

¹ Raadsbesluit 6 september 2021, kenmerk 2021-030452

De vraag is of voortzetting van de beeldvormende avonden de voorkeur geniet en zo ja, welke verbeteringen gewenst zijn. Maar wellicht is er iets voor te zeggen de beeldvormende avonden om te zetten naar beeldvormende commissievergaderingen of zijn er andere alternatieven.

Spreekrecht / raadscafé.

In ons huidige vergaderstelsel is het mogelijk voor burgers in te spreken bij commissie- en raadsvergaderingen als het gaat over onderwerpen die op de agenda staan. Van dit recht wordt weinig gebruik gemaakt, zeker bij raadsvergaderingen. Daarnaast kan worden afgevraagd of insprekers het gevoel hebben dat er iets wordt gedaan met hun inspraakreactie, omdat niet zelden blijkt dat de fracties al een standpunt bepaald hebben. Met name dat laatste aspect is voor de gemeente Hollands Kroon reden geweest te zoeken naar een alternatief waarbij burgers in overleg kunnen gaan met de raadsfracties. Informeel en laagdrempelig, op een moment dat de inbreng nog meegewogen kan worden. Een raadscafé is de vorm waarvoor gekozen is. Ook in de gemeente Schagen wordt vanaf 2025 gebruik gemaakt van een raadscafé.

De vraag is of een dergelijke opzet ook passend is voor onze gemeente. Een 'kijkje in de keuken van de burens' kan verhelderend zijn.

Proces.

Omdat het de werkwijze van de raad betreft, hechten wij er belang aan dat de werkgroep uit raadsleden bestaat en een evenwichtige samenstelling kent. Belangrijk is dat de deelnemers affiniteit hebben met de opdracht én bereid zijn hierin tijd en energie te steken.

In de voorgestelde opdrachtverlening is aangegeven dat wordt gestreefd naar 'breed gedragen aanbevelingen'. Het is aan de leden van de werkgroep om binnen de raad draagvlak te peilen of te creëren voor ideeën en mogelijke aanbevelingen. Voor ideeën waarvoor nauwelijks draagvlak lijkt te bestaan, is geen ruimte.

De periode waarin de werkgroep actief is, beslaat de periode april t/m oktober 2025. In deze periode komt de werkgroep een aantal keren (vijf of zes) bij elkaar. Ook een werkbezoek naar een andere gemeente kan onderdeel uitmaken van het proces. De werkgroep wordt ondersteund vanuit de griffie.

De werkgroep wijst in haar eerste vergadering een voorzitter aan stelt dan tevens een plan van aanpak vast om het proces gestructureerd vorm te geven. Een concept hiervoor is als bijlage bij deze memo opgenomen en kan desgewenst worden aangevuld/gewijzigd tijdens de eerste vergadering.

Resume

Gelet op het feit dat de laatstgehouden evaluatie dateert uit 2021, de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 plaatsvinden en het voornemen in 2025 een overdrachtsdocument voor de nieuwe raad op te stellen, is het wenselijk de werkwijze van raad en commissies in 2025 opnieuw te evalueren. Na besluitvorming in het presidium wordt een uitvraag gedaan voor bemensing van de werkgroep en kan de werkgroep in april van start gaan. Het is de bedoeling de aanbevelingen op 10 november 2025 in het presidium te bespreken, mede met het oog op het overdrachtsdocument voor de nieuwe bestuursperiode.